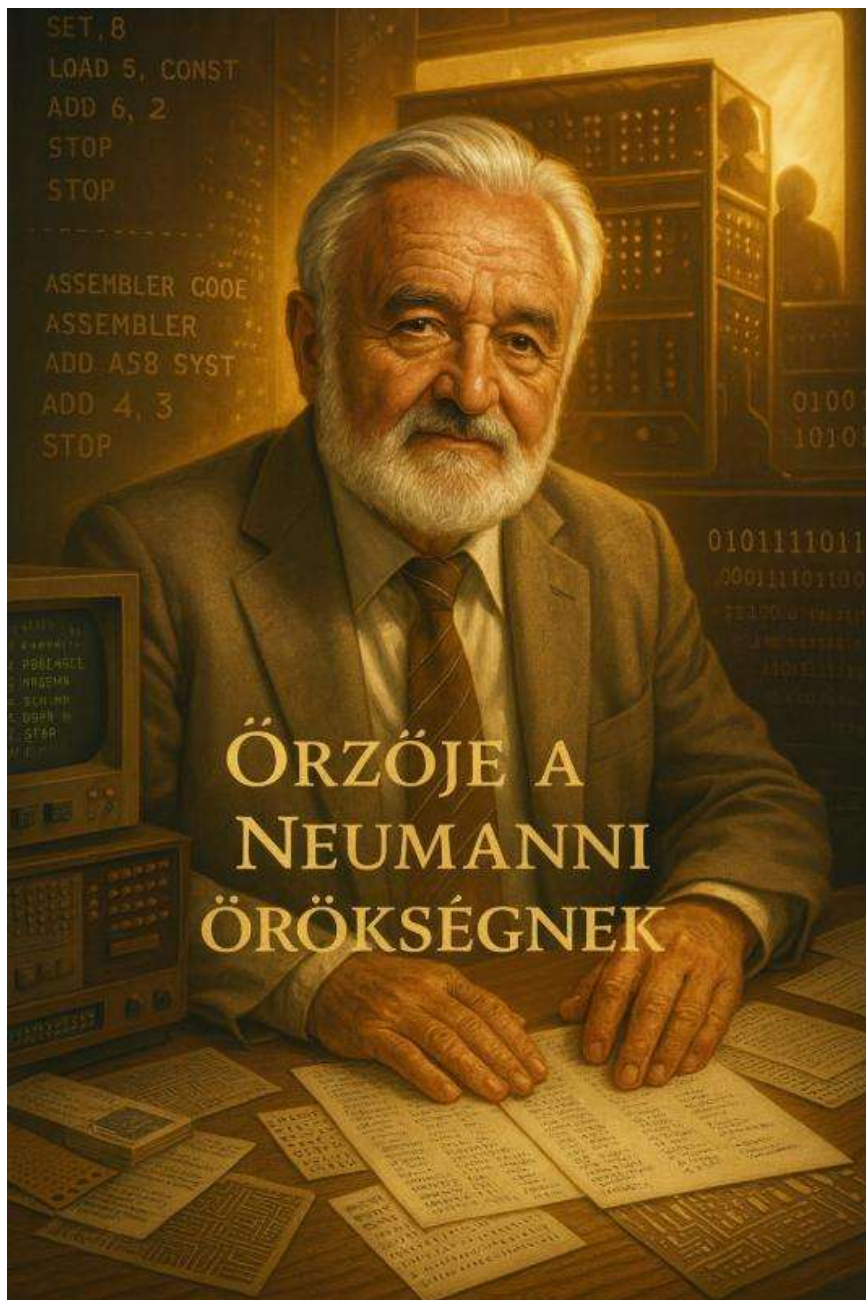

Dömölki 90!

<https://njszt.hu/hu/news/2025-07-11/domolki-90>

Submitted by [Képes Gábor](#) on 2025. július 11..

Ma 90 éves Dömölki Bálint, a Neumann Társaság egyik alapítója, tiszteletbeli elnöke, Neumann-díjasunk és életműdíjasunk, bölcs, precíz mentorunk és barátunk!

Bálint - a ChatGPT által

megrajzolva

A magyar informatikának a kezdetektől részese. Idén jelent meg az első magyar építésű, Neumann-elvű számítógép, az M-3 előtörténetéről egy interjúm Vele, az Információs Társadalom folyóiratban. Ebből idézek:

"Képes:

Amikor megjött az M-3 dokumentációja, mit tudatok kezdeni vele? Mennyire volt ez egy kész sorvezető egy számítógép megépítésére?

Dömölki:

Szépen le volt írva, hogy milyen áramköröket kell építeni, ezzel nem volt baj. Tökéletesen leírták, hogy a gép szekrényeinek hátulján milyen huzalokat kell összekötni. Csak a lényeg nem volt leírva: hogy hogyan lesz ebből utasításvégrehajtás... Ez nem volt hiányossága a dokumentációnak, mert általában adtak a leírás mellé egy embert is, aki ezt elmagyarázta. Csak a kínai munkája miatt hozzánk Lopato nem jutott el időben. Varga Sándor (igazgató) azt mondta, ez a „rejtvényfejtési” feladat nem mérnöknek, hanem matematikusnak való.

Én 1957 augusztusában léptem be a KKCS-hez – és még az ősz folyamán ez lett a feladatom. Már tudtam, hogy mi az, hogy utasítás és a dokumentációból ki tudtam olvasni a hozzárendelendő egységeket. A mérnököknek készítettem egy grafikus ábrázolást, amit jól tudtak használni. Így sikerült valóban megérteni a gép működését – és úgy használatba venni. Ehhez egy jelölésrendszert dolgoztam ki, amivel leírtam, hogy különböző utasítás-végrehajtások különböző fázisában mi történik, a gép egyes pontjain milyen alakú jelnek kell lennie. Ez egy nagyon hasznos tevékenység volt, ennek köszönhetően ma is úgy tudok ránézni egy gépre, hogy van fogalmam arról, hogy mi történik benne – ez ma már nem mondható el minden informatikusról."

Nagy kincs számunkra egy ilyen "lényeglátó rejtvényfejtő"!

Bálint - az ő és csapata által létrehozott Informatikatörténeti Adattárunkban is olvasható információk szerint - "1966-ban a Moszkvai Állami Egyetemen kandidátusi fokozatot szerzett számítástudományi témában. 1965 és 1990 között vezető állásokat töltött be az Információ Feldolgozási Laboratórium (Infelor), a Számítógép-alkalmazási Kutató Intézet (Számki), majd a Számítástechnikai Koordinációs Intézet (SZKI) szoftverfejlesztő részlegeiben. Utóbbiból 1990-ben megalapította az IQSOFT Intelligens Software Fejlesztő, Gyártó és Értékesítő Rt.-t, amelynek 1997-ig ügyvezető igazgatója, majd 2003-ig igazgatósági elnöke volt.

2005-2010 között a Nemzeti Hírközlési és Informatikai Tanács (NHIT) szakértőjeként az Információs Társadalom Technológiai Távlatai projektet vezette.

Az NJSZT alapító tagja, majd 1985 és 1990 között elnöke, 1994 óta tiszteletbeli elnöke. Az NJSZT Informatikatörténeti Fórumának (iTF) alapító elnöke."

Eddig az adatok, az alkotó részvétel pedig mindmáig tart. Legutóbb tegnap beszélgettünk személyesen, épp egy újabb tanulmány kapcsán egyeztetett egyik kollégánkkal - és persze az Adattár munkájáról.

Most egy mesterséges intelligenciával (ChatGPT) generált képpel szeretném köszönteni. Talán ő megértő lesz, ha nem tökéletes, hiszen a mesterséges intelligencia fejlődését a kezdetektől követi - ahogy az én sokkal kevesebbeket érdeklő botladozásaimat, informatikatörténeti "kalandozásaimat" is (hogy ezzel a szóval közös, örök barátunkat, Kovács Győzőt is megidézzem).

A lelkiismeretesség, precizitás, a matematikusi agy - gondoljunk csak a Dömölki-algoritmusra! - és hozzá a megértő, kedves humor. Nagy ajándék nekünk Dömölki Bálint. 120, sőt! stílszerűen 128 évig - ezt kívánom!

Nagyon boldog születésnapot, jó egészséget és sok további közös élményt kívánok az egész NJSZT-közösség nevében!

Képes Gábor
ügyvezető igazgató

Az iTF/ITA köszöntője:

https://ita.njszt.hu/itf_hirek/szeretettel-koszontjuk-a-90-eletevet-betolto-domolki-balintot/

Dömölki Bálint adatlapja (forrás)

<https://ita.njszt.hu/szemely/domolki-balint/>

Videoportré

<https://ita.njszt.hu/objektum/domolki-balint-video-portreja/>

A teljes interjúnk

<https://itf.njszt.hu/objektum/ut-az-m-3-hoz-az-elso-magyar-elektronikus-szamitogep-elotortenete/>

Dömölki Bálint tárlata a mesterséges intelligencia múltjáról:

<https://itf.njszt.hu/wp-content/uploads/2022/11/MIMM-5.pdf>

Születésnapi köszöntő

<https://itf-db90.njszt.hu/>

Kedves Bálint,

mást terveztünk a 90. születésnapod megünneplésére. Személyes jelenlétűt, nem virtuálisat. Így csak elképzelhetjük játékos mosolyodat és tekintetedet, amikor ezt olvasod/hallgatod.

Írhatnánk persze egy „szabályos” köszöntőt, ami így kezdődik: Szeretettel köszöntjük a 90 éves Dömölki Bálintot. És felsorolhatnánk életrajzi adataidat, munkahelyeidet, elért eredményeidet, sikereidet, díjaidat. (Az utóbbiakból van bőven.) De ezekről lehet olvasni az önéletrajzodban, az interneten vagy a kézbe vehető dokumentumokban. Mert a szakmában megkerülhetetlen vagy. Ezt mindnyájan jól tudjuk.

A tények azonban eltakarják az embert, a matematikai gondolkodást, a pontos, lényegre törő mondatokat, a különféle rendezvényeken elhangzó, lényegét meglátó, lényegre irányító, gondolatébresztő hozzászólásaidat. Elfedik a másokat türelmesen meghallgató, segítőkész kollegát. Azt az embert, akire lehet számítani, akinek fontos a véleménye. Azt, aki számára az információ nem pusztán adat, hanem filozófiai kategória.

Isten éltesse!

Születésnapi MI köszöntő:

Kedves Bálint!
Gratulálunk 90. születésnapod alkalmából,
és együtt szurkolunk a javulásodért.

iTF szerkesztőség

Samu Rita

Bokor
Miklós

Képes Gábor

Hájos János Zoltán

Simon Pál

Talpiás Judit

Megyeri Károly

Tóth János

Bóna Péter

Fekete Zoltán

Székely János

Bede György

László Gábor Endre

Tóth János Gyula

Sláder Zoltán

Tóth János

Nagy Zoltán

Benedek Péter

Kovács László

Rozsnyai György

Deák János

László